

L'INCONSCIENT I
LA IGUALTAT DE SEXESDavid Bueno
i TorrensProfessor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Dones, universitat i recerca

Fa un parell de setmanes, una notícia em va estremir: la Malala, una noia pakistanesa de 15 anys, havia estat tirotejada prop de casa seva a la vall de Swat, al Pakistan, per haver defensat activament el dret a l'educació de les dones. Sortosament, aquest rebuig estigmatitzant i estigmatitzant a l'educació femenina sembla superat a la nostra societat. Tanmateix, però, segons el *Llibre blanc de les dones de Catalunya* en el món de la ciència i la tecnologia elaborat per l'Institut Català de la Dona, les diferències de gènere en el món universitari i científic continuen existint a mesura que hom va consolidant la seva posició i va agafant càrrecs de responsabilitat. Vegem unes quantes dades.

A EDUCACIÓ INFANTIL, primària i ESO, el percentatge de nenes i noies reflecteix l'estructura poblacional a aquestes edats. Al batxillerat, el 55,6% dels estudiants són noies, un percentatge que augmenta fins al 64% en el cas del batxillerat científic i que es manté en el conjunt d'estudis universitaris de la branca de ciències. Als estudis de doctorat disminueix lleugerament, fins al 55%. I és a partir d'aquí quan comencen els biaixos significatius. El percentatge de dones que exerceixen de professores d'universitat en estudis científics es redueix aproximadament

al 34%, el mateix que el d'investigadores en centres de recerca, i el de catedràtiques és encara inferior, del 20%, semblant al de dones que exerceixen càrrecs de govern dins el món universitari. L'esmentat *Llibre blanc* conclou que cal una anàlisi més detallada per arribar a determinar si part d'aquest desequilibri es deu a una possible discriminació. Una recerca científica realitzada a la Universitat de Yale, als EUA, que s'acaba de publicar en la prestigiosa revista *PNAS*, proposa un motiu inquietant.

VAN AGAFAR EL CURRÍCULUM de 127 persones que sol·licitaven una plaça de gerent de laboratori, i els van assignar aleatòriament un nom d'home o de dona que no coincidís necessàriament amb el gènere de la persona que efectivament tenia aquell currículum. Van fer que membres de sis universitats diferents dels EUA valores-

sin individualment cadascun dels currículums, mostressin la seva preferència per fer de mentor a cadascuna d'aquestes persones i els assignessin un sou inicial, per si eren les escollides per ocupar aquella posició. El resultat fou aclaparador.

SI EL CURRÍCULUM ANAVA associat a un nom d'home, la valoració era sistemàticament més elevada que si en duia associat un de dona, hi havia una major preferència a fer-li de mentor i el salari inicial proposat era superior. Més impactant encara, aquest clar biaix en funció del gènere del sol·licitant es produïa tant si l'avaluador era un home com si era una dona, sense cap distinció, però en canvi no es veia influenciat per l'edat ni l'ètnia del sol·licitant, sinó únicament pel seu gènere. Estudis paral·lels fets amb els mateixos avaluadors van demostrar que les sol·licitants femenines eren percebudes, ja d'inici i de manera inconscient, com a menys competents que els masculins. Una mena d'estigma social i potser també biològic que, portat al paroxisme més cruel de menyspreu, pot acabar en situacions com la de la Malala. Això és el que fa que, per a mi, aquest estudi sigui tan inquietant, i possiblement aquest biaix inconscient sigui un dels motius principals pels quals les polítiques de promoció de la igualtat no obtenen resultats òptims.

Si el currículum anava associat a un nom d'home, la valoració era sistemàticament més elevada que si en duia associat un de dona